

ZUPANIJSKI SUD
U GOSPIĆU

Dne 18.03. 1/2005

Broj: K-12 1/02

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 629/03-3

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Milana Gudelja, kao predsjednika vijeća, te Marijana Svedrovića, Hajrije Novoselec, Zlate Lipnjak-Bosanac i Damira Kosa, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Snježane Mrkoci, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Željka Price i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZRH, odlučujući o žalbama optuženika i državnog odvjetnika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Gospiću od 24. travnja 2003. godine, broj: K-12/02, u sjednici održanoj dana 5. listopada 2004. godine, u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske mr. Slavka Zadnika,

presudio je:

I Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, a djelomično i žalba opt. Željka Price, preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kaznenoj sankciji, te se opt. Željko Prica, za kazneno djelo iz čl. 122. OKZRH, zbog kojeg je prvostupanjskom presudom proglašen krivim, po čl. 122. OKZRH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina, u koju mu se po čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i nakon lišenja slobode (uhićenje i zadržavanje) od 13. kolovoza 2002. godine – pa nadalje, a opt. Stipo Tomić, za kazneno djelo iz čl. 122. OKZRH, zbog kojeg je prvostupanjskom presudom proglašen krivim po čl. 122. OKZRH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, u koju mu se po čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 24. travnja 2003. godine – pa nadalje.

II Odbija se kao neosnovana žalba opt. Stipo Tomića i u ostalom dijelu žalba opt. Željka Price, te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom opt. Željko Prica i opt. Stipo Tomić, proglašeni su krivima zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZRH, činjenično i pravno opisanog u izreci pobijane presude, i po tom propisu osuđeni su na kazne zatvora i to: opt. Željko Prica, u trajanju od šest godina, a opt. Stipo Tomić, u trajanju od pet godina, s time da je opt. Željku Prici u kaznu uračunato

Željko Prica također proglašen krivim. Na kraju, žalitelj ističe, da prvostupanjski sud nije u dovoljnoj mjeri vodio računa da je u inkriminirano vrijeme, u vojnom zatvoru u Frkašiću, postojala i druga osoba pod prezimenom Prica, i da je opt. Željko Prica u navedenom zatvoru boravio samo kratko vrijeme.

Suprotno svim tim navodima žalitelja, prvostupanjski sud pravilno je i potpuno utvrdio činjenično stanje, jer iz iskaza svjedoka – oštećenika Ivana Čajića, Ivana Dadića, Marka Tomića i Mate Tomića, nedvojbeno proizlazi da je opt. Željko Prica kao pripadnika 15. korpusa vojne policije tzv. "vojske Republike Srpske krajine" u vojnom zatvoru u Frkašiću, kršeći pravila međunarodno prava nečovječno postupao prema ratnim zarobljenicima – na način opisan u izreci pobijane presude. Prvostupanjski sud, pored iskaza navedenih svjedoka, koji u potpunosti terete opt. Željka Pricu, cijenio je medicinsku dokumentaciju iz koje proizlazi da su oštećenici zadobili tjelesne ozljede i trajne posljedice zbog psihofizičkog zlostavljanja u vojnom zatvoru u Frkašiću, a iz iskaza svjedoka Svetozara Karana, te provođenja prepoznavanja opt. Željka Price od strane oštećenika – prvostupanjski sud je s razlogom otklonio tvrdnju opt. Željka Price o nekoj drugoj osobi s istim prezimenom, koja bi umjesto njega bila počinitelj kaznenih djela opisanog u izreci pobijane presude. Ovaj Vrhovni sud u cijelosti prihvaća razloge prvostupanjskog suda navedene u obrazloženju pobijane presude (str. 14-17), te na iste te razloge upućuje žalitelja.

U pravu je žalitelj kad u žalbi navodi da je prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon, jer su povrijeđene odredbe o uračunavanju pritvoru u izrečenu kaznu (čl. 368. toč. 6. ZKP-a), obzirom na to da je u izreci pobijane presude propušteno opt. Željku Prici u kaznu uračunati vrijeme lišenja slobode i zadržavanja (od 13. do 16. kolovoza 2002. godine), zbog čega je, u tom dijelu, prvostupanjska presuda preinačena na način kao pod I ove presude.

Kako žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede kaznenog zakona podnesena u korist optuženika sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kaznenoj sankciji (čl. 382. ZKP-a), ovaj Vrhovni sud preispitao je i odluku o kazni, te našao da je prvostupanjski sud osudio opt. Željka Pricu na preblagu kaznu, a time i na adekvatnu kaznenu sankciju, kako je to poblizje obrazloženo povodom žalbe državnog odvjetnika, na koji dio ove presude se i upućuje žalitelj.

Na žalbu opt. Stipe Tomića

Prije svega, iako žalitelj u žalbi navodi da se žali zbog svih osnova radi kojih se presuda može pobijati (čl. 366. ZKP-a), iz obrazloženja žalbe nedvojbeno proizlazi da se žalitelj žali isključivo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

Prema žalitelju, opt. Stipo Tomić bio je običan zatvorenik u vojnom zatvoru u Frkašiću, nije imao svojstvo "zatvorenika – slobodnjaka", sve što je radio radio je po naredbi vojnih policajaca, zlostavljanje zatvorenika nije činio prema vlastitom nahodanju "već je to radio kada mu je bilo naređeno – a on je bio samo izvršitelj". U žalbi se posebno navodi da je opt. Stipo Tomić morao sve to raditi po naređenju srpskih vojnih policajaca, a da to nije učinio "prošao bi gore nego što je zaista prošao". Pored toga, ističe žalitelj, sve što je radio radio je u alkoholiziranom stanju, sam je zadobio tjelesne ozljede, a obolio je i od epilepsije.

Kako su razlozi žalbe državnog odvjetnika osnovani, a razlozi žalbe opt. Željka Price samo djelomično osnovani, dok razlozi žalbe opt. Stipo Tomića nisu osnovani, te kako ispitivanjem pobijane presude nisu uočene povrede na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je na temelju čl. 387. i čl. 390. ZKP-a, odlučiti kao u izreci ove presude.

U Zagrebu, 5. listopada 2003. godine

Zapisničar:
Snježana Mrkoci, v.r.

Predsjednik vijeća:
Milan Gudelj, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijepis i otpremu:

Štefica Klepac

PRIMJENO
21.03.2005 god.
8^h 15 min.

Suprotno takvim tvrdnjama žalitelja, prvostupanjski sud pravilno je utvrdio činjenično stanje i pravilno je utvrdio je opt. Stipo Tomić u svojstvu zatvorenika "slobodnjaka" tukao i maltretirao ratne zarobljenike Matu Tomića, Marka Tomića, Ivana Dadića i Ivana Čajića, na način opisan u izreci pobijane presude, a kakav je stvarni položaj opt. Stipo Tomića bio u vojnom zatvoru u Frkašiću najbolje opisuje svjedok – oštećenik Ivan Čajić kada navodi da je "opt. Stipo Tomić stalno bio u vojnoj odori "SAO Krajine", odnosno bivše JNA, sve vrijeme je spavao u spavaonici s vojnom policijom, jeo njihovu hranu, a u njihovu prostoriju dolazio je samo onda kad je tukao i zlostavljao zatvorenike" (str. 8 pobijane presude).

Isto tako, pozivanje opt. Stipo Tomića na obavezu ispunjavanja "zapovijesti nadređenog", u konkretnom slučaju ne dolazi u obzir, jer prema odredbi čl. 388. KZ-a nema kaznenog djela ako njegova zakonska obilježja ostvari podređeni po zapovijedi nadređenog, a ta se zapovijest tiče službene dužnosti, osim ako se zapovijed odnosi na počinjenje ratnog zločina ili drugog kaznenog djela za koje se po zakonu može izreći kazna od 10 godina zatvora ili teža kazna, ili ako je bilo očito da se iz izvršenja zapovijedi čini kazneno djelo.

Postupanje po zapovijedi nadređenog u gore navedenom smislu, u pravilu ne isključuje protupravnost, ali može predstavljati olakotnu okolnost za podređenog. To vrijedi i u međunarodnom kaznenom pravu te je izričito propisano u čl. 7. st. 4. Statuta Međunarodnog kaznenog suda za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava na području bivše Jugoslavije iz 1991. godine, prema kojem činjenica da je optužena osoba djelovala po naredbi svoga nadređenoga neće je osloboditi kaznene odgovornosti, ali joj se kazna može ublažiti ako Međunarodni sud utvrdi da to zahtijeva pravičnost.

Kako žalitelj u žalbi ne dovodi u pitanje da je opt. Stipo Tomić nečovječno postupao prema ratnim zarobljenicima (ističe se samo da je to radio "po zapovijedi"), prvostupanjski sud nije ni na koji način pogrešno utvrdio činjenično stanje, kako se to navodi u žalbi.

Kako žalba zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, podnesena u korist optuženika, sadrži u sebi žalbu zbog odluke o kaznenoj sankciji (čl. 382. ZKP-a), ovaj Vrhovni sud preispitao je odluku o kazni, te je našao da je prvostupanjski sud osudio opt. Stipo Tomića na preblagu kaznu, a iz razloga navedenih u ovoj presudi, povodom žalbe državnog odvjetnika, na koje razloge se i upućuje žalitelj.

Na žalbu državnog odvjetnika

U pravu je državni odvjetnik kada u žalbi navodi da je prvostupanjski sud osudio opt. Željka Pricu i opt. Stipu Tomića na preblage kazne. Prvostupanjski sud je precijenio olakotne okolnosti (protek vremena i narušeno zdravstveno stanje opt. Stipe Tomića), a podcijenio je objektivnu težinu kaznenog djela i težinu posljedica koje su nastale počinjenjem kaznenog djela od strane opt. Željka Price i opt. Stipe Tomića. Oblici nečovječnog postupanja prema ratnim zarobljenicima od strane opt. Željka Price i opt. Stipe Tomića ukazuju na povećani stupanj krivnje kod obojice optuženika, te će se prema mišljenju ovoga Vrhovnog suda, kaznom zatvora u trajanju od osam godina (u odnosu na opt. Željka Pricu) i u trajanju od šest godina u odnosu na opt. Stipu Tomića) ostvariti sve svrhe kažnjavanja iz čl. 50. KZ-a, i na taj način ostvariti opći ciljevi kažnjavanja u odnosu na optuženike, zbog čega je žalbu državnog odvjetnika trebalo prihvatiti i odlučiti kao u izreci ove presude.

vrijeme provedeno u pritvoru od 16. kolovoza 2002. godine – pa nadalje, a za opt. Stipu Tomića određen je pritvor sa naznakom da pritvor stupa na snagu "odmah".

Po čl. 122. st. 4. ZKP-a, opt. Željko Prica i opt. Stipo Tomić u cijelosti su oslobođeni obaveze plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude žalbe su podnijeli: opt. Željko Prica po braniteljici Veri Bego-Macuri, odvjetnici iz Šibenika, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a, te čl. 367. st. 2. i 3. ZKP-a, povrede kaznenog zakona iz čl. 368. toč. 6. ZKP-a i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjeničnog stanja, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje; opt. Stipo Tomić, po branitelju Ivanu Tičaku, odvjetniku iz Gospića, zbog svih osnova radi kojih se presuda može pobijati (čl. 366. ZKP-a), s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se opt. Stipo Tomić oslobodi od optužbe, ili, pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje; državni odvjetnik, zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači u odluci o kazni na način da se opt. Željko Prica i opt. Stipo Tomić osude na kazne zatvora u duljem vremenskom trajanju.

Odgovore na žalbu državnog odvjetnika podnijeli su opt. Željko Prica, po braniteljici Veri Bego-Macuri, odvjetnici iz Šibenika, i opt. Stipo Tomić, po branitelju Ivanu Tičaku, odvjetniku iz Gospića, s prijedlozima da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana i predmet riješi u skladu sa prijedlozima iz žalbi samih optuženika.

Po čl. 373. st. 1. ZKP-a predmet je prosljeđen državnom odvjetniku Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

Žalba državnog odvjetnika je osnovana, žalba opt. Željka Price djelomično je osnovana, dok je žalba opt. Stipa Tomića neosnovana.

Na žalbu opt. Željka Price

Prije svega, iako žalitelj u žalbi navodi da se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka (čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a, čl. 367. st. 2. i 3. ZKP-a), iz obrazloženja žalbe proizlazi da se žalitelj žali isključivo zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede kaznenog zakona.

Prema žalitelju, prvostupanjski sud pogrešno je utvrdio činjenično stanje, jer je povjerovao iskazima svjedoka Ivana Čajića, Ivana Dadića, Marka Tomića, iako su iskazi tih svjedoka "manjkavi, neuvjerljivi i preopćeniti", i ne dokazuju da je opt. Željko Prica počinio kazneno djelo iz čl. 122. OKZRH, činjenično i pravno opisanog u izreci pobijane presude.

Žalitelj posebno ukazuje na nedosljednost iskaza svjedoka – oštećenika Ivana Čajića (u pogledu sredstva kojeg je prilikom udaranja oštećenika Ivana Čajića koristio opt. Željko Prica), te posebno ističe da u odnosu na "događaj vezan na maltretiranje Marka Tomića i Mate Tomića" (svjedok Mate Tomić ne tereti opt. Željka Pricu da je njega tukao, već samo iskazuje da je vidio opt. Željka Pricu da tuče Marka Tomića, ali ne opisuje na koji način), te ukazuje da nije dokazano da bi opt. Željko Prica bilo koga tjerao da kopa grobove, zbog čega je opt.